
Vi er mange

LEDER

RAGNHILD ØRSTAVIK

ragnhild.orstavik@tidsskriftet.no

Ragnhild Ørstavik er assisterende sjefredaktør i Tidsskriftet. Hun er dr.med. og har en bistilling som seniorforsker ved Folkehelseinstituttet.

«Vi är många, vi är hälften», heter det i den svenske feministiske slageren fra 1971. Vi som er mange, kan også rope høyt.



Foto: Sturlason

Den 23. april 2026 behandlet Stortinget et representantforslag fra Høyre om «et helhetlig løft for kvinnehelse og overgangsalderen» [\(1\)](#). Et eget punkt i forslaget var at regjeringen skulle «sikre bedre og mer likeverdig tilgang til behandling av overgangsplager, herunder hormonbehandling og relevant legemiddelbruk innlemmet i blåreseptordningen der det er faglig begrunnet» [\(1\)](#). I dag dekkes nemlig hormonell behandling av overgangsplager kun etter strenge kriterier, og som hovedregel kun etter individuell søknad til Helfo. De aller fleste som får resept på slike medikamenter, må derfor betale selv, og det oppleves som et brudd på prinsippet om at økonomi ikke bør avgjøre hvem som får helsehjelp [\(2\)](#). Engasjementet var høyt i forkant av stortingsbehandlingen. En underskriftskampanje arrangert av Sanitetskvinnene samlet over 90 000 signaturer [\(3\)](#), og politikere har selv stått frem med egne plager og sagt at dette må det gjøres noe med [\(4\)](#).

«Kvinner med plager i overgangsalderen fortjener helsehjelp, og ingen ønsker at personlig økonomi skal avgjøre hvem som får tilgang til nødvendige legemidler»

I partienes innstillinger før debatten på Stortinget ble det argumentert for at en utvidet ordning skulle komme raskt på plass, mens andre ville se nærmere på saken [\(5, 6\)](#). Endelig vedtak ble at regjeringen skal «vurdere hvordan blåreseptordningen kan utvides til å omfatte hormonbehandling til kvinner som har medisinsk behov for dette i

overgangsalderen, der det er faglig begrunnet». Altså *vurdere hvordan*, ikke *sikre*. Og slik vedtaket er blitt tolket i ettertid, ser det ut til at det skal ligge noen prioriteringer bak en eventuell beslutning om å utvide eller endre ordningen (7). Noen egen post i revidert budsjett ble det heller ikke (8).



To nakne sittende kvinner. Moissej Kogan (1879–1943)

Kvinner med plager i overgangsalderen fortjener helsehjelp, og ingen ønsker at personlig økonomi skal avgjøre hvem som får tilgang til nødvendige legemidler. Men vi er i et dilemma: Mulighetene for medisinsk behandling er blitt så mange, og innbyggerne så gamle, at ikke alle kan ha rett til alt. Derfor må politikerne gjøre den upopulære jobben det er å prioritere, og det helst etter å ha lyttet til både fagfolk og velgerne, før viktige beslutninger tas. Opprop som følges opp med øremerkede midler, kan føre galt av sted: Da brystkreftammede kvinner helt betimelig varslet om at køene for rekonstruksjon var blitt for lange, sørget daværende helseminister for en masse øremerkede millioner, slik at flere kunne få nytt bryst fort. Dessverre glemte man å tenke på den lange tiden det tar å utdanne plastikkirurger. Fagmiljøet vokste på sikt, og køene gikk ned, men på den bekostning at legene en periode måtte prioritere kvinner med manglende bryst foran pasientgrupper de mente hadde minst like stort behov for behandling (9).

«I et demokratisk land har alle rett til å bli hørt og til å rope så høyt de kan. Men noen har nok vanskeligere for å bli hørt enn andre»

Det er nemlig flere som med rette kan føle på det urettferdige i at lommeboken avgjør hvem som får medisinsk behandling. Det gjelder også personer med fedme som ønsker medikamentell behandling, nyfødte som uten vaksine kan få alvorlig RS-sykdom, og eldre som uten vaksine kan få smertefulle herpes zoster-infeksjoner – for å nevne noen av de mest dagsaktuelle gruppene (7). Før neste års statsbudsjett kommer sikkert flere til.

I et demokratisk land har alle rett til å bli hørt og til å rope så høyt de kan. Men noen har nok vanskeligere for å bli hørt enn andre: Sjeldne sykdommer er hver for seg nettopp sjeldne. Likevel lider mellom 190 000 og 320 000 nordmenn av en sjelden sykdom (10). De kan ikke regne med at det finnes politikere som har kjent deres sykdom på kroppen. Og hvor mange av dem vil kunne samle underskrifter fra nesten 100 000 stemmeberettigede for akkurat *sin* tilstand?

Derfor må politikerne tenke seg om, se seg godt rundt og legge øret mot bakken før de velger å bevilge store summer til behandling av plager i overgangsalderen. Nettopp fordi vi kvinner er «hälften», men slett ikke fordi vi er «kvinns» (11).

LITTERATUR

1. Stortinget. Representantforslag om et helhetlig løft for kvinnehelse og overgangsalderen. Representantforslag 2025-2026; Dokument 8:80 S. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2025-2026/dok8-202526-080s/> Lest 14.5.2026.
2. Eide T, Hallgren A, Bjørge SJ. Krever hormoner på blå resept: – Hva du tjener skal ikke avgjøre. Aftenposten 21.4.2026. <https://www.aftenposten.no/norge/i/OkgprA/krever-hormoner-paa-blaa-resept-hva-du-tjener-skal-ikke-avgjoere-sier-cecilie-kirkaune-bodahl> Lest 14.5.2026.
3. Sanitetskvinnene. Maiblomst 2026. <https://bidra.sanitetskvinnene.no/maiblomst-2026/cstr-SYexvlcaU> Lest 14.5.2026.
4. Sæther AS. Vil ha tiltak for kvinner i overgangsalderen. VG 19.4.2026. <https://www.vg.no/helse/i/aJlAQM/margret-hagerup-hormoner-paa-blaa-resept-maa-komme-paa-plass-naa> Lest 14.5.2026.
5. Stortinget. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om representantforslag om et helhetlig løft for kvinnehelse og overgangsalderen. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2025-2026/inns-202526-191s/?all=true#m2> Lest 14.5.2026.
6. Slettholm A, Eide T, Hallgren A. Arbeiderpartiet snur: Flertall for å sikre hormoner for overgangsalder på blå resept. Aftenposten 23.4.2026.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/j03zO9/arbeiderpartiet-snur-flertall-for-aa-sikre-hormoner-for-overgangsalder-paa-blaa-resept> Lest 14.5.2026.

7. Ytre-Eide M, Brovold T. Anbefalte vaksiner koster flere milliarder: – Alle kan ikke få. NRK 8.5.2026. https://www.nrk.no/norge/anbefalte-vaksiner-koster-flere-milliarder_-_alle-kan-ikke-fa-1.17868164 Lest 14.5.2026.

8. Regjeringen. Revidert nasjonalbudsjett 2026.

<https://www.regjeringen.no/no/statsbudsjett/2026/rnb/id3155542/> Lest 14.5.2026.

9. Bordvik M. Ungdom må vente i fire år på operasjon. Dagens Medisin 19.3.2014. <https://www.dagensmedisin.no/politikk-og-okonomi/ungdom-ma-vente-i-fire-ar-pa-operasjon/409600> Lest 14.5.2026.

10. Helse Nord RHF. Helse Nord først ut med unike diagnosekoder for sjeldne pasienter. <https://www.helse-nord.no/nyheter/20252/helse-nord-forst-ut-med-unike-diagnosekoder-for-sjeldne-pasienter/> Lest 14.5.2026.

11. Stürmer W. Vi är många. 1971.

Publisert: 1. juni 2026. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.26.0362

Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.